

З досвіду впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу

Омельяненко П.П., Покутня Н.О.

Україна, Суми, Коледж Сумського національного аграрного університету

В статтє раскрывається опыт внедрения кредитно-модульной системы организации учебного процесс в Колледже Сумского национального аграрного университета.

Одним з найважливіших стратегічних завдань на сьогоднішньому етапі модернізації системи вищої освіти України є забезпечення якості підготовки фахівців на рівні міжнародних вимог. Ця система запроваджується на Європейському рівні і є однією з ключових вимог Болонської декларації 1999 року.

У рамках Болонського процесу було сформульовано шість ключових позицій. Однією з них є запровадження кредитної системи. Унормувати цей процес має запровадження системи ECTS, яку скорочено можна визначити як Європейську систему залікових кредитів.

Серед навчальних закладів України, що виявили бажання взяти участь в педагогічному експерименті щодо запровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу - Сумський національний аграрний університет. Хоча цей експеримент розрахований на ВНЗ III-IV рівня акредитації, проте практика показує необхідність його поширення і на ВНЗ I-II рівня акредитації. В коледжі Сумського НАУ ця система впроваджується протягом останніх 3 років.

Навчальний процес у коледжі Сумського національного аграрного університету організований за модульною схемою вивчення дисциплін і здійснюється у формі навчальних занять, виконання індивідуальних завдань, самостійної роботи студентів, практичної підготовки та контрольних заходів.

Кредитно-модульна система організації навчального процесу — це модель організації навчального процесу, яка ґрунтується на поєднанні модульних технологій навчання та залікових освітніх одиниць (залікових кредитів). При цьому навчальна дисципліна формується як система змістових модулів. Модуль - це програмна одиниця, що є відносно окремим відрізком навчання. Кількість модулів з кожної навчальної дисципліни залежить від її загального обсягу (кредитів, годин). Відповідно: 1 кредит (54 години) - 2 модуля; 1,5 кредити (81 година) -2-3 модуля; 2 кредити (108 годин) - 3-4 модуля; 3 кредити (162 години) - 4-5 модулів; 4 кредити (216 годин) - 5-6 модулів. Остаточну кількість модулів, додержуючись вищезазначених норм, визначає викладач.

Експеримент, перш за все, стосується нової системи оцінювання знань студентів з урахуванням поточної успішності. На нашу думку, кредитно-модульна система себе виправдовує та відповідає основним засадам входження в Болонський процес, оскільки ґрунтується на прозорості навчального процесу. Ця прозорість досягається, перш за все, максимальною інформованістю студента.

Складовою Європейської системи залікових кредитів (ECTS) є не тільки кредити, а й уніфікована шкала оцінювання знань студентів. Навчальні заклади приймають свої рішення з приводу застосування цієї шкали. В Сумському національному аграрному університеті та коледжах встановлена така шкала оцінювання:

Критерії оцінок	Бали	Шкала ECTS	Оцінка коледжу	
			Екзамен	Залік
Базові пробіли в знаннях	1-29	F	“Незадовільно”	“Не зараховано”
Результати можуть задовольнити мінімальні вимоги (допуск до участі в заходах підсумкового контролю)	30-59	E	“Незадовільно”	“Не зараховано”
Результати задовільні але із значними (істотно важливими) пробілами	60-70	D	“Задовільно”	“Зараховано”
Результати добрі з незначними помилками	71-85	C	“Добре”	“Зараховано”
Результати вище середнього рівня та видатні результати	86-100	BA	“Відмінно”	“Зараховано”

Незалежно від входження до Болонського процесу ця проблема оцінювання для нашого навчального закладу є актуальною. Все більше уваги приділяється запровадженню комплексної системи оцінювання знань. Провідною складовою навчального процесу є самостійна робота студента, яка має конкретний зміст, контролюється, перевіряється й оцінюється. Підсумкове оцінювання має проводитися у формі іспиту. Адже лише при підсумковому оцінюванні знань у формі іспиту є можливість перевірити усвідомлення глибинних засад щодо структури, змісту, логіки курсу, розуміння програмного матеріалу як системи знань та взаємозв'язків між

змістовими модулями, уміння сформувавши своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо.

Прозорість навчального процесу, повна інформованість студентів про зміст навчальних планів та навчальних забезпечує реалізацію основних засад кредитно-модульної системи. Студенти вже на початку семестру знають зміст навчального матеріалу, якими будуть критерії оцінювання його знань, скільки балів і за що вони можуть отримати під час поточних та підсумкових контрольних заходів. Для цього в електронній читальній залі на відповідних файлах по кожній з дисциплін навчального плану розміщуються методичні матеріали, складовими яких повинні бути: перелік питань, що охоплюють зміст робочої програми дисципліни; приклади типових завдань, що виносяться на іспит; порядок поточного і підсумкового оцінювання знань з дисципліни; особливості поточного контролю знань студентів заочної форми навчання; зразок екзаменаційного білета; список рекомендованої літератури.

Критерії оцінювання та методи і способи контролю визначаються в додатку до робочої навчальної програми про систему нарахування балів при кредитно-модульному вивченні кожної дисципліни.

Одним із проблемних питань є частка поточного оцінювання у загальному підсумковому оцінюванні. В вищих навчальних закладах це питання вирішується по різному. На нашу думку, при 100-бальній системі оцінювання максимальна кількість балів, яку студент може набрати на іспиті повинна складати 30 балів. Отже, більшу частину балів студент має “заробити” у процесі поточної роботи. В кінці кожного семестру по спеціальностям і курсах визначається рейтинг студентів.

Результатом впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу є: інтенсифікація навчального процесу та підвищення якості підготовки фахівців; систематичність засвоєння навчального матеріалу; встановлення зворотного зв'язку з кожним студентом на визначених етапах навчання; контроль та своєчасне коригування навчально-виховного процесу; підвищення мотивації учасників навчально-виховного процесу, зменшення пропусків навчальних занять; психологічне розвантаження студентів в кінці семестру; підвищення відповідальності студентів за результати навчальної діяльності; скорочення непродуктивного навчального часу (за рахунок скорочення екзаменаційних сесій тощо).

Перелік посилань

1. Журавський В.С., Згуровський М.З. Болонський процес: головні принципи входження в Європейський простір вищої освіти.-К., «Політехніка», 2003.

2.Кремень В.Г.Болонский процесс: сближение, а не унификация // Зеркало недели.- 2003.- № 48 (473).

3.Матеріали Науково-практичного семінару «Кредитно-модульна система підготовки фахівців у контексті Болонської декларації». - Львів: Вид-во «Львівська Політехніка», 2003.

4.Степко М.Ф., Болюбаш Я.Я., Шинкарук В.Д., Грубіянко В.В., Бабин І.І. Болонський процес у фактах і документах. - Тернопіль: Вид-во ТДПУ ім.В.Гнатюка, 2003.